

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 1.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.1.39>

УДК 330.341.1:338.2:502.131.1(477)

*Т. Ю. Білоусько,
к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та бізнесу,
Державний біотехнологічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3890-3286>*

ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ

*T. Bilousko,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Economics and Business, State Biotechnological University*

THE TRANSFORMATIONAL VECTOR OF UKRAINE'S DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF IMPLEMENTING THE GREEN ECONOMY STRATEGY

Стаття присвячена аналізу трансформаційного вектора розвитку України в контексті реалізації стратегії зеленої економіки, зокрема дослідженню аспектів інтеграції сталих і екологічно чистих практик в економічну діяльність країни. У статті обґрунтовано необхідність адаптації української економічної моделі до сучасних глобальних викликів через впровадження принципів зеленої економіки. Враховуючи зростаючі екологічні вимоги та тенденції до збереження природних ресурсів, Україні

необхідно орієнтуватися на розвиток екологічно сприятливих індустрій. У статті розглянуто основні напрямки стратегії зеленої економіки, серед яких – розвиток відновлюваних джерел енергії, переробка відходів, зниження викидів парникових газів та підвищення інвестицій в зелені технології. Окрему увагу приділено інституційним механізмам, необхідним для успішної реалізації цієї стратегії, зокрема формуванню ефективних політик та стимулюванню розвитку екологічно чистих виробництв. Аналізуються основні аспекти державної екологічної політики України, визначені в Стратегії до 2030 року, що включає комплексний підхід до збереження навколишнього середовища і сталого розвитку. Важливими є завдання забезпечення екологічної безпеки, модернізація виробництва та скорочення викидів парникових газів. Стратегія також передбачає активне залучення громадян до процесів збереження природи через освітні ініціативи та інституційні структури. Особлива увага приділяється міжнародним ініціативам, таким як EU4Environment, що підтримує Україну у розробці політики зеленої економіки та забезпеченні відповідності міжнародним стандартам екологічного управління. В рамках цього проєкту розробляються стратегії для впровадження зелених інвестицій і підтримки зелених підприємств, що стане основою для сталого економічного розвитку. Також розглядається проєкт Green Deal Ukraine, спрямований на підтримку енергетичної та кліматичної політики України, що включає рекомендації для модернізації енергетичних систем, сільського господарства та будівельної індустрії. У статті також підкреслюється важливість адаптації українського законодавства до європейських стандартів, зокрема через впровадження Закону України «Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення», який сприятиме модернізації промислових підприємств і зменшенню їхнього впливу на довкілля. Таким чином, стратегія зеленої економіки є основою для побудови конкурентоспроможної та стійкої економіки України в умовах глобальних екологічних викликів. У статті висвітлено роль інституційних змін,

інвестицій у зелені технології та підвищення екологічної свідомості громадян у досягненні цих цілей.

The article analyzes the transformational vector of Ukraine's development in the context of implementing the green economy strategy, in particular, the aspects of integrating sustainable and environmentally friendly practices into the country's economic activity. The article substantiates the need to adapt the Ukrainian economic model to modern global challenges through the introduction of green economy principles. Given the growing environmental demands and trends toward preserving natural resources, Ukraine needs to focus on developing environmentally friendly industries. The article discusses the main directions of the green economy strategy, including the development of renewable energy sources, waste recycling, reduction of greenhouse gas emissions, and increased investment in green technologies. Particular attention is paid to the institutional mechanisms necessary for the successful implementation of this strategy, including the formation of effective policies and stimulation of the development of environmentally friendly industries. The article analyzes the main aspects of Ukraine's state environmental policy as defined in the Strategy until 2030, which includes a comprehensive approach to environmental protection and sustainable development. Environmental safety, modernization of production, and reduction of greenhouse gas emissions are also important. The strategy also envisages active involvement of citizens in nature conservation through educational initiatives and institutional structures. Particular attention is paid to international initiatives such as EU4Environment, which supports Ukraine in developing a green economy policy and ensuring compliance with international environmental management standards. This project develops strategies for green investment and support for green enterprises, which will become the basis for sustainable economic development. The Green Deal Ukraine project, aimed at supporting Ukraine's energy and climate policy, is also being considered, including recommendations for modernizing energy systems, agriculture, and the construction industry. The

article also emphasizes the importance of adapting Ukrainian legislation to European standards, in particular through the implementation of the Law of Ukraine “On Integrated Prevention and Control of Industrial Pollution”, which will help modernize industrial enterprises and reduce their environmental impact. Thus, the green economy strategy is the basis for building a competitive and sustainable economy in Ukraine in the face of global environmental challenges. The article highlights the role of institutional changes, investments in green technologies, and raising environmental awareness in achieving these goals.

Ключові слова: *зелена економіка, сталий розвиток, трансформація економіки, стратегія розвитку, технології, інновації, біоекономіка, конкурентоспроможність економіки.*

Keywords: *green economy, sustainable development, economic transformation, development strategy, technology, innovation, bioeconomy, economic competitiveness.*

Постановка проблеми. Розвиток зеленої економіки є одним із ключових напрямів сучасної глобальної економічної політики, спрямованої на досягнення сталого розвитку. В умовах стрімкого виснаження природних ресурсів, поглиблення кліматичних змін і зростання екологічних ризиків постає необхідність переходу від традиційних ресурсомістких моделей господарювання до нових, екологічно орієнтованих економічних систем. Для України питання зеленої економіки набуває особливого значення в контексті євроінтеграційних процесів, післявоєнного відновлення та забезпечення енергетичної безпеки. Світова практика демонструє, що впровадження принципів зеленої економіки сприяє підвищенню конкурентоспроможності національних економік, створенню нових робочих місць і покращенню якості життя населення. Для України ці процеси тісно пов'язані з необхідністю впровадження сучасних технологій у промисловості,

аграрному секторі та енергетиці, оптимізації використання природних ресурсів і підвищення рівня екологічної свідомості суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання щодо розвитку України в контексті реалізації стратегії зеленої економіки залишається надзвичайно актуальним та викликає значний інтерес серед науковців і дослідників. Так, Фісуненко П. підкреслює, що модель зеленої економіки України нині перебуває в активній фазі трансформаційних змін, які охоплюють як структурні, так і економічні компоненти. Важливим аспектом цих змін є конвергенція окремих складових моделі, що відбувається шляхом відтворення інноваційного потенціалу та потребує залучення додаткових фінансових ресурсів із врахуванням глобальних викликів. Автор наголошує, що часткова та вибіркова конвергенція окремих елементів не може забезпечити сталий розвиток, оскільки ефективне функціонування моделі зеленої економіки потребує комплексного перегляду її концептуальних основ. Це вимагає не лише поверхневих змін, а й глибоких системних перетворень, які враховують сучасні світові тенденції та національні пріоритети розвитку [1, с. 33].

Натомість Білоконь А. зазначає, що одним із найбільш перспективних напрямів розвитку зеленої економіки в Україні є впровадження ринку зелених облігацій, який виступає важливим фінансовим інструментом для підтримки проєктів екологічного спрямування. На думку автора, імплементація цього інструменту повинна здійснюватися на основі ключових принципів, зокрема: запровадження зелених облігацій як окремого підвиду цінних паперів, що матимуть обіг по всій території України; введення поняття проєктів екологічного спрямування та основи їх таксономії, що забезпечить чітку класифікацію таких проєктів; визначення кола емітентів зелених облігацій та правового режиму їх емісії, до яких належать уряд, органи місцевого самоврядування, міжнародні фінансові організації, спеціалізовані установи та юридичні особи приватного права; захист прав інвесторів, що передбачає заборону емітенту на дострокове припинення,

скасування чи будь-яке обтяження права на проєкт екологічного спрямування; цільове використання коштів, залучених від емісії зелених облігацій, із зобов'язанням емітента спрямовувати ці кошти виключно на фінансування або рефінансування проєктів екологічного характеру; розкриття інформації щодо реалізації проєктів, що включає подання емітентом відомостей про характеристики проєкту та оцінку його впливу в процесі емісії, а також звітність про використання коштів у річних звітах [2, с. 17].

Зі свого боку, Круглов В. підкреслює, що державна політика розвитку зеленої економіки є одним із ключових механізмів сталого розвитку України, що забезпечує ефективне використання природних ресурсів та мінімізацію впливу на довкілля. На думку вченого, успішне впровадження цієї політики супроводжується рядом труднощів, серед яких доцільно виділити: недостатню фінансову підтримку зелених ініціатив; нестабільність регуляторного середовища, що перешкоджає довгостроковому плануванню інвесторами; низький рівень екологічної свідомості населення та слабе залучення громадськості до екологічних проєктів; технологічні бар'єри та обмежений доступ до сучасних зелених технологій; нестачу кваліфікованих фахівців у сфері екологічних інновацій. З огляду на вказані проблеми, автор вважає, що перспективними напрямками розвитку державної політики у сфері зеленої економіки є: формування стабільного та прозорого регуляторного середовища, що стимулюватиме інвестиційну активність; залучення інвестицій у проєкти екологічного спрямування, забезпечення належного фінансування стратегічних зелених ініціатив; підтримка інноваційної діяльності та розвиток новітніх технологій; підготовка кваліфікованих кадрів і створення умов для розвитку професій у зелених секторах економіки; просування екологічної освіти та підвищення рівня екологічної обізнаності населення. Загалом автор наголошує на необхідності консолідації зусиль державних установ, бізнесу, наукових установ та громадськості для досягнення спільної мети – створення екологічно орієнтованої, стабільної та

конкурентоспроможної економіки, що забезпечить сталий розвиток України та підвищення добробуту її громадян [3, с. 273].

Поряд з тим, Орловська Ю., Разумова Г. та Дикий Б. наголошують, що формування ефективного економіко-правового механізму зеленої економіки в Україні є надзвичайно складним процесом, який вимагає інтеграції економічних стимулів із правовими інструментами. Важливими елементами цього процесу автори визначають залучення достатніх фінансових ресурсів, створення дієвого законодавчого поля, забезпечення ефективного контролю та моніторингу екологічних проєктів, а також посилення міжнародної співпраці у сфері сталого розвитку. На їхню думку, лише комплексне застосування зазначених механізмів може гарантувати перехід до екологічно збалансованої моделі економічного зростання, що сприятиме як збереженню довкілля, так і підвищенню якості життя громадян. Зокрема, успішна реалізація зеленої економіки є ключем до побудови стійкого майбутнього, яке поєднує економічний розвиток з екологічною безпекою [4, с. 70-71].

Водночас Колодійчук І. та Куртяк М. вказують, що перехід до зеленої економіки в Україні ускладнюється застарілими технологіями, недостатнім рівнем інвестицій і низькою екологічною свідомістю. Для підвищення ефективності екологічного розвитку регіонів пропонується вдосконалити регуляторні інструменти (запровадження екологічних податків, розширення зелених тарифів, створення фонду підтримки інновацій), стимулювати екологічні ініціативи (надання грантів, спрощення дозвільних процедур, запровадження екостандартів для відновлення країни), а також підвищувати рівень обізнаності населення через освітні програми та залучення громадськості до формування зеленої політики. Зміцнення інституційної спроможності, зокрема створення органів для координації екополітики та залучення наукових установ, є важливим для ефективного впровадження цих заходів. Особливу увагу слід приділити підтримці сільського господарства шляхом інвестицій, консультацій, субсидій та розвитку ринків для екологічної продукції. Ухвалення запропонованих рішень, на думку вчених,

сприятиме стабільному екологічному розвитку навіть в умовах нестабільності та ризиків [5, с. 71-73].

Аналіз джерела [6] підтверджує, що розвиток біоекономіки є ключовим аспектом стратегії зеленої економіки, оскільки він сприяє підвищенню конкурентоспроможності національної економіки на міжнародних ринках. В умовах глобалізації та зростаючої уваги до екологічних і сталих моделей розвитку, біоекономіка забезпечує ефективне використання природних ресурсів через впровадження інноваційних біотехнологій, відновлюваних ресурсів і сталих виробничих процесів. Водночас, як зазначено у джерелі [7], циркулярна економіка є важливим компонентом стратегії зеленої економіки, оскільки її основною метою є мінімізація відходів і максимальне використання ресурсів, що відповідає принципам сталого розвитку. Ця модель зосереджена на повторному використанні, переробці та відновленні ресурсів, що допомагає зменшити екологічний вплив людської діяльності та зберегти природні ресурси для майбутніх поколінь. Вона також сприяє економічному зростанню, створюючи нові робочі місця і сприяючи розвитку інноваційних технологій. Однак в Україні реалізація циркулярної економіки відбувається з численними труднощами, зокрема через війну, проблеми в інституційній інфраструктурі та відсутність ефективних механізмів регулювання і підтримки бізнесу в переході до циркулярних практик.

Постановка завдання. Метою наукової статті є аналіз трансформаційного вектора розвитку України в контексті реалізації стратегії зеленої економіки, що передбачає дослідження ключових аспектів впровадження сталих та екологічно чистих практик в економіку країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Трансформація економічної моделі України в умовах сучасних глобальних викликів вимагає впровадження принципів зеленої економіки, що здатні забезпечити сталий розвиток та зменшення негативного впливу на довкілля. Враховуючи глобальні тенденції до збереження природних ресурсів і зниження шкідливих викидів, Україні важливо адаптуватися до нових умов, розвиваючи

екологічно орієнтовані індустрії. Одним із ключових етапів цього процесу є створення інноваційних механізмів для стимулювання зеленої економіки, таких як розвиток відновлюваних джерел енергії, переробка відходів і зниження викидів парникових газів. Трансформаційний вектор розвитку України передбачає залучення інвестицій в зелені технології та зміцнення інституційної спроможності для реалізації стратегії сталого розвитку. Крім того, важливою умовою є підвищення екологічної свідомості громадян та впровадження відповідних освітніх і соціальних ініціатив. Тому стратегія зеленої економіки має стати основою для побудови стійкої та конкурентоспроможної економіки України в глобальному вимірі.

У зв'язку з глобальними змінами та потребою адаптації економічних стратегій, Україна повинна активно розвивати зелений сектор, орієнтуючись на інновації в енергетиці, сільському господарстві та промисловості. Це потребує значних інвестицій в технології, що сприяють зниженню впливу людської діяльності на навколишнє середовище, а також створення відповідних інституційних структур для ефективної реалізації екологічних ініціатив. Прогрес у цих сферах сприятиме зміцненню економічної стабільності країни та забезпечить її конкурентоспроможність на міжнародному рівні. Система екологічного управління повинна включати механізми, що забезпечують не лише економічне, але й соціальне, і екологічне благополуччя, зокрема через освіту та розвиток екологічної культури на всіх рівнях суспільства.

Основними засадами державної екологічної політики, визначеними у Стратегії державної екологічної політики України на період до 2030 року [8], є комплексний підхід до збереження навколишнього природного середовища та сприяння сталому розвитку. Важливим завданням є забезпечення такого стану кліматичної системи, який мінімізує ризики для здоров'я та благополуччя людей. Стратегія спрямована на досягнення Цілей Сталого Розвитку, затверджених на Саміті ООН у 2015 році, через інтеграцію екологічних вимог у процеси планування та управління на всіх рівнях

державної діяльності. Вона також включає міжсекторальне партнерство та залучення різних зацікавлених сторін до прийняття рішень, що впливають на довкілля. Одним із ключових аспектів є запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та підвищення рівня екологічної безпеки. Окрім того, важливо забезпечити невідворотність відповідальності за порушення природоохоронного законодавства та стимулювати скорочення викидів парникових газів. Стратегія також акцентує на необхідності модернізації виробництва і вдосконалення системи екологічного податку, що сприятиме сталому розвитку України в умовах глобальних екологічних викликів.

В Україні трансформація економічної моделі в контексті реалізації стратегії зеленої економіки активно підтримується міжнародними ініціативами, зокрема програмою EU4Environment [9], започаткованою у 2019 році за фінансування Європейського Союзу. Програма спрямована на допомогу Україні та іншим країнам Східного партнерства у збереженні природного капіталу та підвищенні екологічного добробуту. Одним з основних напрямків цієї програми є розробка політики для зеленої економіки, що передбачає стратегічну екологічну оцінку та оцінку впливу на довкілля, а також забезпечення відповідності міжнародним стандартам у сфері охорони природи. Програма також зосереджена на впровадженні зелених інвестицій, розвитку екологічно чистого виробництва, поводженні з відходами та підтримці зелених інновацій, що, зі свого боку, сприяє розвитку нових механізмів управління екологічними ризиками та забезпеченню стійкого розвитку країни. Крім того, акцент робиться на підтримку зелених підприємств через регулювання та політику, що стимулює ресурсоефективне виробництво та розвиток біорізноманіття, а також впровадження сталих практик у лісовому господарстві та торгівлі деревиною. Залучення громад до збереження довкілля та підвищення їх ролі в екологічному адмініструванні є ще однією важливою складовою цієї стратегії. Усе це є частиною трансформаційного процесу, який сприяє зростанню «зеленого» сектора в Україні та відповідає вимогам сталого розвитку.

Доцільно відзначити й те, що проєкт Green Deal Ukraine [10], який розпочав свою діяльність 1 червня 2023 року, є важливим етапом у процесі трансформації економіки України в контексті реалізації стратегії зеленої економіки. Це 4-річний тристоронній проєкт Німеччини, Польщі та України, який має на меті створити аналітичний центр у Києві для підтримки українських урядових інституцій, політиків та експертів у підготовці політичних рішень з енергетичної та кліматичної політики. Одним з основних завдань є допомога Україні у трьох напрямках: стійка реконструкція енергетичної системи, успішний вступ до Європейського Союзу та декарбонізація енергетичної системи та економіки. Рекомендації, підготовлені в рамках проєкту для успішного зеленого відновлення, спрямовані на вирішення ключових проблем української економіки. Вони охоплюють підвищення конкурентоспроможності промисловості на європейських ринках через приведення українських товарів та процесів до європейських стандартів, модернізацію сільського господарства за екологічними стандартами, енергоефективну модернізацію будівель, підвищення сталості місцевих електроенергетичних систем, перехід на транспорт з низьким рівнем викидів вуглецю, а також забезпечення чітких та надійних довгострокових орієнтирів від уряду. Ці рекомендації включають пропозиції щодо реалізації, що допоможуть Україні адаптуватися до європейських норм і стимулювати зелену трансформацію економіки, а також залучити іноземні інвестиції та зміцнити інституційну спроможність для сталого розвитку.

Закон України «Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення» (№ 3855-IX від 16.07.2024) [11], який набирає чинності 08.08.2025 року, стане важливим кроком до адаптації українського законодавства до європейських стандартів у сфері охорони навколишнього середовища. Цей закон, який імплементує Директиву 2010/75/ЄС про промислові викиди, забезпечить інтеграцію норм Європейського Союзу щодо контролю промислових забруднень і стане основою для формування

сталого, екологічно безпечного виробництва в Україні. Завдяки впровадженню цієї директиви, Україна зможе не лише модернізувати свою промисловість, а й створити привабливі умови для інвесторів, забезпечуючи відповідність екологічним стандартам Європейського Союзу. Це також дозволить залучати інвестиції в розвиток відновлених промислових підприємств, адже дотримання європейських екологічних норм буде гарантією екологічної сталості виробництва без шкоди для здоров'я населення. Одним з ключових елементів цього закону є створення нової дозвільної системи для промисловості, яка об'єднає дозволи на викиди у воду, повітря, ґрунт, шумове забруднення в єдину ІТ-систему. Така система дозволить враховувати сумарний вплив забруднень на довкілля і забезпечить більш точний контроль над промисловими викидами. Ще одним важливим аспектом є запровадження європейських стандартів викидів для всіх видів промисловості, які будуть відповідати показникам найкращих доступних технологій (BAT). Це стимулюватиме модернізацію промислових процесів, сприятиме зниженню шкідливих викидів та підвищенню ефективності виробництва. Тому цей закон стане важливим елементом в рамках зеленого курсу України, підтримуючи екологічну сталість в умовах модернізації промисловості та економіки країни в цілому.

У контексті реалізації стратегії зеленої економіки для України, важливим аспектом є розгляд показників індексу екологічної ефективності, який є одним із ключових інструментів для оцінки екологічних результатів економічної діяльності. Показники індексу екологічної ефективності дозволяють не лише оцінити поточний стан навколишнього середовища, а й визначити ефективність запроваджених екологічних політик і стратегій. Для України, яка перебуває на етапі екологічної трансформації та впровадження принципів зеленої економіки, розгляд значення цього індексу є надзвичайно важливим.

У таблиці 1 представлені значення показників, на основі яких формується індекс екологічної ефективності для України.

Таблиця 1. Показники індексу екологічної ефективності для України

Показник	2020		2022		2024	
	Ранг	Оцінка	Ранг	Оцінка	Ранг	Оцінка
<i>Загальний індекс екологічної ефективності</i>	60	49,6	52	49,6	41	54,6
Охорона навколишнього середовища	66	49,9	74	43,6	-	-
Життєдіяльність екосистеми	69	49,0	73	48,0	50	58,5
Зміна клімату	26	69,2	31	54,7	25	53,9
Якість повітря	86	39,8	88	35,9	89	40,0
Санітарія та питна вода	66	55,1	66	55,2	41	76,0
Важкі метали	66	55,1	42	68,4	56	60,7
Управління відходами	45	73,1	88	32,0	152	22,2
Біорізноманіття та навколишнє середовище	139	37,7	76	61,7	69	53,8
Екосистемні послуги	108	30,2	103	23,3	-	-
Рибне господарство	71	12,4	47	23,7	126	33,4
Кислотність дощів	64	76,6	40	94,6	-	-
Сільське господарство	1	79,5	53	44,7	11	76,4
Водні ресурси	60	14,1	68	14,1	81	41,7
Забруднення повітря	-	-	-	-	10	92,9
Ліси	-	-	-	-	67	54,8

Джерело: складено на основі [12; 13; 14].

Аналіз значень показників індексу екологічної ефективності для України у контексті реалізації стратегії зеленої економіки дозволяє оцінити етапи розвитку та визначити ключові проблеми для досягнення екологічної стійкості. Порівняння показників у 2020, 2022 та 2024 роках вказує на зміни в екологічному становищі країни, що має серйозний вплив на формування зелених політик і стратегії сталого розвитку. Так, загальний індекс екологічної ефективності у 2020 році становив 49,6 бала, що залишилося незмінним у 2022 році, але до 2024 року оцінка підвищилася до 54,6 бала. Це

вказує на поступовий прогрес в загальному стані екологічної ефективності України, що є позитивним знаком для стратегій, спрямованих на стале зелене відновлення. За показником «Охорона навколишнього середовища» позиція України знизилася з 66 на 74, що свідчить про певне погіршення стану навколишнього середовища й це вказує на необхідність посилення природоохоронної діяльності та підтримки інвестицій у зелені технології. Оцінка в категорії «Життєдіяльність екосистеми» покращилася з 49,0 у 2020 році до 58,5 у 2024 році, що є позитивним для забезпечення стабільності екосистем в умовах змін клімату та адаптації до нових екологічних реалій. За показником «Зміна клімату» спостерігається стабільний високий результат (69,2 у 2020 та 54,7 у 2022), що підкреслює важливість цього аспекту для національної стратегії, оскільки Україна повинна зберігати лідерство в боротьбі зі змінами клімату. Попри стабільність показника «Якість повітря», результати залишаються відносно низькими (39,8 у 2020 році, 35,9 у 2022 році), що вимагає покращення управлінських заходів у зменшенні забруднення повітря в промислових та урбанізованих регіонах. Погіршення показника «Управління відходами» з 73,1 у 2020 році до 22,2 у 2024 році свідчить про відсутність ефективних механізмів у поводженні з відходами. Це є серйозною проблемою для реалізації стратегії зеленої економіки, оскільки управління відходами є одним з основних чинників сталого розвитку. Спад у показнику «Біорізноманіття та навколишнє середовище» з 37,7 до 53,8 свідчить про необхідність покращення стратегій щодо охорони біорізноманіття, що є основою для ефективної зеленої економіки. Значне підвищення рейтингу сектора сільського господарства з 79,5 до 76,4 вказує на позитивні зміни в екологічних практиках цієї сфери, яка є однією з основних сфер для впровадження стійких екологічних підходів. За показником «Забруднення повітря» у 2024 році Україна займає 10-те місце з оцінкою 92,9, що є значним покращенням. Це свідчить про успішну боротьбу з цим видом забруднення, що важливо для загальної стратегії щодо покращення екологічної ситуації.

Загалом, аналіз зазначених вище показників вказує на необхідність покращення ряду екологічних аспектів, зокрема управління відходами та біорізноманіттям, при цьому позитивні зміни в інших сферах, таких як сільське господарство та зміна клімату, свідчать про потенціал для подальшого розвитку зеленої економіки в Україні.

Висновки. Таким чином, підсумовуючи, зауважимо, що реалізація стратегії зеленої економіки є необхідною умовою для забезпечення сталого розвитку України в умовах глобальних викликів. Впровадження екологічних інновацій, таких як розвиток відновлюваних джерел енергії та переробка відходів, стає важливим етапом у трансформації економічної моделі країни. Залучення інвестицій у зелені технології та зміцнення інституційної спроможності є ключовими для ефективного впровадження стратегії сталого розвитку. Важливою складовою є підвищення екологічної свідомості громадян та сприяння розвитку екологічної культури. Міжнародні ініціативи та програми, такі як EU4Environment та Green Deal Ukraine, сприяють адаптації України до європейських екологічних стандартів. Прийняття нового законодавства щодо контролю промислових викидів є важливим кроком до інтеграції екологічних норм Європейського Союзу та забезпечення екологічної сталості в Україні.

Література

1. Фісуненко П. Основні засади впровадження моделі «зеленої» економіки в Україні. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. № 2(11). С. 29-34
2. Білоконь А. О. Особливості формування зеленої економіки України у міжнародному контексті. *Modern Economics*. 2022. № 36. С. 12-18.
3. Круглов В. Державна політика розвитку «зеленої» економіки в Україні: тенденції та проблеми. *Науковий вісник: Державне управління*. 2023. № 2(14). С. 259-278.

4. Орловська Ю., Разумова Г., Дикий Б. Специфіка створення економіко-правового механізму формування зеленої економіки. *Економічний простір*. 2024. № 192. С. 68-72.

5. Колодійчук І. А., Куртяк М. Б. Соціально-економічні передумови переходу до зеленої економіки в регіонах України. *Регіональна економіка*. 2024. № 2. С. 67-75.

6. Білоусько Т., Білоусько Р. Розвиток біоекономіки як передумова підвищення конкурентоспроможності національної економіки на міжнародних ринках. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2024. № 328(2). С. 131-139. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-328-20>.

7 Білоусько Т. Циркулярна економіка в контексті досягнення цілей сталого розвитку. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4444>

8. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України; Стратегія від 28.02.2019 № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>

9. EU4Environment. Український кліматичний офіс. 2025. URL: <https://ukrainian-climate-office.org/project/eu4environment/>

10. Що пропонують для зеленого відновлення України. Зелена трансформація України. 2024. URL: <https://greentransform.org.ua/shho-proponuyut-dlya-zelenogo-vidnovlennya-ukrayiny/>

11. Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення: Закон України; Перелік від 16.07.2024 № 3855-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-20#Text>

12. 2020 Environmental Performance Index. URL: <https://envirocenter.yale.edu/2020-environmental-performance-index>

13. 2022 EPI Results - Environmental Performance Index. URL: <https://epi.yale.edu/epi-results/2022/component/epi>

14. 2024 Environmental Performance Index. URL:
<https://epi.yale.edu/country/2024/UKR>

References

1. Fisunenko, P. (2024), “Basic principles of implementation of the “green” economy model in Ukraine”, *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*, vol. 2(11), pp. 29-34.
2. Bilokon, A. O. (2022), “Features of the formation of the green economy of Ukraine in the international context”, *Modern Economics*, vol. 36, pp. 12-18.
3. Kruhlov, V. (2023), “State policy of the “green” economy development in Ukraine: trends and problems”, *Naukovyi visnyk: Derzhavne upravlinnia*, vol. 2(14), pp. 259-278.
4. Orlovska, Yu., Razumova, H. & Dykyi, B. (2024), “Specifics of creating an economic and legal mechanism for the formation of a green economy”, *Ekonomichnyi prostir*, vol. 192, pp. 68-72.
5. Kolodiichuk, I. A. & Kurtiak, M. B. (2024), “Socio-economic prerequisites for the transition to a green economy in the regions of Ukraine”, *Rehionalna ekonomika*, vol. 2, pp. 67-75.
6. Bilousko, T. & Bilousko, R. (2024), “Development of the bioeconomy as a prerequisite for increasing the competitiveness of the national economy in international markets”, *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, vol. 328(2), pp. 131-139. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-328-20>
- 7 Bilousko, T. (2024), “Circular economy in the context of achieving sustainable development goals”, *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 65, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4444> (Accessed 3 Jan 3 2025).
8. The Verkhovna Rada of Ukraine (2019), “On the Basic Principles (Strategy) of the State Environmental Policy of Ukraine for the period up to 2030”,

available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text> (Accessed 3 Jan 3 2025).

9. Ukrainian Climate Office (2025), “EU4Environment”, available at: <https://ukrainian-climate-office.org/project/eu4environment/> (Accessed 3 Jan 3 2025).

10. Green transformation of Ukraine (2024), “What is proposed for the green recovery of Ukraine”, available at: <https://greentransform.org.ua/shho-proponuyut-dlya-zelenogo-vidnovlennya-ukrayiny/> (Accessed 3 Jan 3 2025).

11. The Verkhovna Rada of Ukraine (2024), “On Integrated Prevention and Control of Industrial Pollution”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-20#Text> (Accessed 3 Jan 3 2025).

12. 2020 Environmental Performance Index (2020), available at: <https://envirocenter.yale.edu/2020-environmental-performance-index> (Accessed 3 Jan 3 2025).

13. 2022 EPI Results - Environmental Performance Index (2022), available at: <https://epi.yale.edu/epi-results/2022/component/epi> (Accessed 3 Jan 3 2025).

14. 2024 Environmental Performance Index (2024), available at: <https://epi.yale.edu/country/2024/UKR> (Accessed 3 Jan 3 2025).

Стаття надійшла до редакції 10.01.2025 р.